GAZETA KRAKOWSKA

Nro 29.

Z KRAKOWA DNIA 9 KWIETNIA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ

Z Warszawy d. 25 Marca.

Deputacyia Spraw zniesionych Instytutów duchownych

Odwołuiąc się do urządzenia swego umieszczonego w Gazecie Warszawskiey i Korrespondencie Nrze 25 i 26 względem wydzierżawienia na lat 12ście Dóbr Duchownych i wskazania pretendentom sposobów, któremi do otrzymania dzierżaw postępować maią, ogłasza w dniu dzisieyszym Drugi Oddział Dzierżaw, zatwierdzony podług tychże samych zasad, iakie były przepisane w urządzeniu z dnia 24 Marca b. r., a o którem namieniła na wstępie ninieyszego Reskryptu. — W Warszawie na Sessyi Deputacyi dnia 31 Marca 1820.

Prezes Deputacyi
Minister Wyznań i Oświecenia
S. *Potocki.*
Sekretarz Deputacyi
Witowski.

Drugi Oddział Dóbr
Duchownych przypadaiących do wydzierżawienia na lat 12 w roku 1820.

W Woiewództwie Krakowskiem w Mieście Woiewódzkiem Kielcach.

I. Do funduszu Opactwa klasztornego Jędrzeiowskiego.

1. Folwark Lasków z wsią zarobną Tarszawa po potrąceniu podatków i ciężarów gruntowych pierwsza cena dzierżawna złp. 5288 gr. 11
2. Folwark Przącław i Chorzewa z wsiami zarobnemi Caców i Brynica po potrąceniu złp. 11,029 gr. 19 5/6.
3. Folw: Kanice po potrąc: zł. 2255 g. 2 1/2.
4. ditto Przyłęk ditto złp. 4054 g. 2 1/3.
5. ditto Skowronne ditto złp. 7937 g. 14 2/3.

Termina do wydzierżawienia tych Folwarków dnia 1 i 2 Maia 1820 r.

II. Do funduszu klasztornego Xięży Cystersów Jędrzeiowskich.

1. Folwark Bizoręda po potrąceniu podatków i ciężarów gruntowych zł. 4144 g. 19
2. Folwark Raków po potrąc: zł: 4844 g. 25.
3. dit: Wolica i Węgleniec dit: zł: 4596 g. 17½
4. ditto Łysaków ditto zł. 8189 g. 16.
5. ditto Łątczyn ditto zł: 2355 g. 5 2/3.
6. ditto Potok ditto zł: 3014 g. 20 1/3.
7. ditto Słaboszewice ditto zł: 3312 gr. 3.
8. ditto Skroniów ditto zł: 5499 g. 6 1/3.

9. ditto Sudoł ditto zł: 3188 g. 12 2/3.
10. ditto Cierno ditto zł: 4816 g. 25 5/6.
11. ditto Zdanowice ditto zł: 3274 g. 9 2/3.
12. ditto Złotniki i Mniszek ditto zł: 10,336 g. 1 1/3.
13. ditto Hańcza ditto zł: 4852 gr. 23 1/3.

Termin do wydzierżawienia tych Folwarków dnia 3, 4, 5 i 6 Maia 1820 r.

W Woiewództwie Sandomierskiem w Mieście Woiewódzkiem Radomiu.

I. Do funduszu Xięży Cystersów Wąchockich.

1. Folwark Mirzec z wsią zarobną Trembowiec po potrąceniu podatków i ciężarów gruntowych zł. 11,448 g. 25 1/6.
2. Folwark Skarzyski z wsiami zarobnemi Lipowe pole i Swirczek po potrąceniu zł: 5457 g. 7 1/3.
3. ditto Osiny po potrąc: zł: 5937 g. 15 2/3.
4. ditto Jagodno ditto zł: 4030 g. 2 2/3.
5. dito Grzybowa góra dit. zł: 3330 g. 25 1/2.
6. ditto Lisów w Obwodzie Sandomierskim po potrąceniu zł: 5463 g. 28 2/3.
7. ditto Jabłonnica w Obw: Opoczyńskim po potrąceniu zł: 3709 g. 14 2/3.

Termina do wydzierżawienia tych Folwarków dnia 27 28 i 29 Kwietnia 1820 roku.

II. Do funduszu Xięży Benedyktynów Sto Krzyzkich.

1. Folwark Boiska z Kępą Gostecką i z wsiami Kłudzia i Zakrzew po potrąceniu podatków i ciężarów, dochód czysty zł: 7605 gr: 5.
2. Folwark Głodno i Bracieiowice ieden klucz z Boiskami składaiące z wsią Niedzwiada na drugiey stronie Wisły w Woiewództwie Lubelskiem po potrąceniu podatków i ciężar: gruntow: zł: 9961 g. 12 1/2

Termin do wydzierżawienia tych Folwarków dnia 1 Maia 1820 r.

W Woiewództwie Lubelskiem. w Mieście Woiewódzkim Lublinie.

I. Do funduszów PP. Brygidek Lubelskich.

1. Folwark Rury pod Lublinem po potrąceniu etc zł: 1124 gr: 2.

Termin do wydzierżawienia tego folwarku dnia 27 Kwietnia 1820 r.

Jako powyższy wypis, drugiego Oddziału Dóbr duchownych, zgodny iest z wyciągami intraty, zatwierdzonemi na Sessyi Deputacyi w dniu 31 Marca 1820 roku, ninieyszem świadczę.

W Warszawie dnia 31 Marca 1820 r.

Sekretarz Deputacyi
Gerard Maurycy *Witowski.*

Na dniu 27 Marca r. b. odprawił się examen szkoły Elementarney wyższey Wyznania Moyżeszowego, założoney za upoważnieniem Kommisyi Wyznań Religiynych i Oświecenia Publicznego i wsparciem oświeceńszych osób tegoż wyznania przez Pana Tugenholda, pierwszego i gorliwego nauczyciela tey szkoły.

Młodzież w liczbie pięćdziesiąt kilku uczniów, popisywała się z ięzyków Polskiego i iego Grammatyki, Niemieckiego, Arytmetyki, początków Ieografii, ięzyka Hebrayskiego i t. d.

Zaszczyciły przytomnością swoią ten Examen Członki wspomnioney Kommissyi JW. Niemcewicz Sekr: Sen: i JW. Lipiński, iako też JW. Radca Stanu Prezyd: Municypalności i Policyi, obecne oraz były niektóre znakomitsze i oświeceńsze osoby tegoż wyznania.

Miło było widzieć pierwszą szkołę

Elementarną tego wyznania porządnie założoną zdaiącą Examen, a w którey ięzyk kraiowy i początki innych nauk są dawane. Przytomni zadowolnieni byli postępem uczniów w tak krótkim czasie, a JW. Niemcewicz w przemowie zakończaiącey popis wyraził: iż Kommissyia Rządowa Wyznań Religiynych i Oświecenia Publicznego, sądzi bydź swoim obowiązkiem, nie odmawiać tych starań i opieki wychowaniu młodzieży starozakonney, iakich udziela wszelkim w kraiu wyznaniom, nie mieszaiąc się bynaymniey do Artykułów ich wiary, chcąc tylko nauk w życiu potrzebnych i prawideł czystey i towarzyskiey moralności. W celu więc dopełnienia tey równości starań, w krótce zaprowadzone zostaną szkółki Elementarne publiczne dla teyże młodzieży wedle ogolnych w kraiu zarządzeń i przepisów.

Z Madrytu d. 10 Marca.

Nowe Ministeryium składa się, iak zapewniaią, z następuiących osób: Ministrem spraw zagranicznych Pizzaro, Ministrem skarbu Garay, Ministrem woiennym Oconno, który przed półtora roku wzięty był przez Inkwizycyią na tortury, Ministrem spraw wewnętrznych Agar, Ministrem sprawiedliwości Arguelles, Ministrem morskim Salazar, a dwiemi Ministrami Sekretarzami stanu HH. Abisbal i Montiio.

W dwoch nadzwyczaynych gazetach, które wczoray wyszły; pierwsza pod napisem z drukarni Królewskiey, a druga iuż pod napisem z drukarni narodowey, znayduią się dwa następuiące ważne wyroki:

Gdy wyrokiem moim z d. 7 postanowiłem zaprzysiądź ogłoszoną przez Stany w Kadyxie w r. 1812 konstytucyią, przeto stanowię ninieyszym, iż rzeczoną przysięgę, nim Stany przezemnie zwołanemi bydź będą mogły, złożę tymczasowo przed wyznaczoną juntą. — Do tymczasowey tey junty mianowane są następuiące członki: Kardynał Burbon, (*) Arcybiskup Toledy, (prezesem;) Jenerał Ballasteros (vice-prezesem;) Biskup Waladolidy Mechoacan; Don. Man. Abady Queiro; D. Man. Lardizabal; D. Mat. Valdemores; D. Win. Sancho, Pułk. inżynierów; Hr. Taboada; D. Crespo de Texada; D. Ber. Tarrien; D. Ign. Pezuela. — Wszystkie rozporządzenia, które aż do zwołania Stanów wydawane będą, maią bydź wprzód przez tę juntę roztrząsane. W pałacu d. 9 Marca. — Drugi wyrok z d. 8 tycze się powszechnego przebaczenia, mocą którego osoby w wszystkich prowincyiach za polityczne mniemania uwięzione maią bydź natychmiast uwolnione, które to przebaczenie rozciąga się razem i do wszystkich Hiszpanów zagranicę uszłych. J. K. M. rozkazał Ministrowi woiennemu ten wyrok nadzwyczayną drogą wszystkim Jenerałom kapitanom Królestwa przesłać.

D. 8 żądał lud od Jen. Ballasteros,

(*) Podeszły wiekiem Kardynał Burbon posiada zaufanie i szacunek narodu. Był on członkiem Rządu w r. 1814 i znaydował się na czele deputacyi, która wyiechała przeciw Królowi do Walencyi, dla odebrania od niego przysięgi na konstytucyią. Od tey chwili zostawał w niełasce. Biskup Waladolidy był krotki czas Ministrem. Reszta członków junty są liberalistami. Don Texada należy do stanu kupieckiego.

gdy udał się na ratusz, aby nakłonił Króla do przywrocenia municypalności roku 1814. Jenerał ten otrzymał od Króla zezwolenie i przywrocił dewną tę władzę, wyiąwszy iedynie te człoaki, które głosowały za odrzuceniem konstytucyi. Wyznaczyła ona zaraz deputacyią do pałacu Królewskiego, ktora była przytomną gdy Król przed tymczasową juntą zaprzysiągł uroczyście konstytucyią, którą przysięgę powtorzył Monarcha z ganku przed zgromadzonem ludem. Potem powrocił Ballasteros z deputacyią na ratusz, gdzie zgromadziły się i inne władze stolicy, z któremi przed municypalnością przysięgę wykonał.

D. 9 dał Król kraiowcom posłuchanie, które było bardzo liczne. J. K. M. okazał się spokoynym i uprzeymem. Podczas poruszeń d. 7 nie zachodziła żadna wątpliwość iak dalece drogą iest osoba Monarchy ludowi. Gdy iuż osada Madrycka i gwardyie Królewskie postanowiły złączyć się z woyskiem, które nosiło nazwisko rokoszanów, ieżeli Król nie przymie konstytucyi r. 1812 ugodziły się wszelako na zostawienie 2 batalíionów dla strzeżenia świętey iego osoby.

Król zawdzięczaiąc wielorakie dowody wierności i przywiązania ku sobie, iako też ważne usługi, które Jenerał porucznik Ballasteros w rożnych czasach narodowi uczynił, mianował go Naczelnym Wodzem maiącego się w obu Kastyliiach zebrać środkowego woyska.

Do naszych osad, czyli iak ie teraz nazywaią, prowincyy zamorskich wydana w krotce bydź ma odezwa, aby się z macierzyńskim kraiem połączyły.

W krotce zacznie tu nowe wychodzić pismo pod napisem: *Gazeta konstytucyyna.* — Miasto tuteysze było wciąż przez trzy nocy oświecone.

Rozpuszczona wieść, lubo się nie potwierdziła, że tu Xże Wellington inkognito przybył, sprawiła nieiakie wrażenie.

W Woysku Portugalskiem wybuchnąć także miał rokosz przez nienawiść ku Anglikom, i zacząć się od uwięzienia adjutanta Feldm. Beresford.

Franciszek Ballasteros, który teraz tak wielką gra rolą, urodził się w Saragossie w r. 1770, wszedł w służbę w r. 1793 iako porucznik do pulku ochotników Arragońskich, wsławił się w woynie Katalońskiey i postąpił na kapitana. W r. 1804 był obwiniony, że przy furażowaniu 3000 racyy więcey niżeli należało wybrał, i został przez owczesnego Ministra woiennego Caballero od woyska oddalony, ale znalazł względy u Xcia Pokoiu, który nietylko dał mu urząd celny w Asturyi, ale nawet dowodztwo nad celnemi żołnierzami tey prowincyi. W r. 1808 przy w targnieniu Francuzów zostawał na tym urzędzie, gdy owczesna junta mianowała go pulkownikiem, a w krotce na brygadyera i polnego Marszałka wyniosła. Przyłączył się z swoią brygadą do korpusów Blaka i Castannos. Tu znalazł w wielu bitwach sposobność do rozwinięcia osobistey odwagi i woyskowych umieiętności. Okazał niemniey czysty i stały patryiotyzm opieraiąc się z powyższemi Jenerałami Xciu Wellingtonowi, który chciał woysko Hiszpańskie pod swoie wziąść rozkazy, na co iednak Stany przyciśnione owczesnemi okolicznościami zezwolić musiały i Ballasteros opuścił służbę. Prze-

ciw obwinieniom Anglików, że ich przez zazdrość przyzwoicie nie wspierał, podał Stanom na piśmie swoie usprawiedliwienie. Gdy Ferdynand VII do Hiszpanii powrocił i na tronie osiadł, zaszczycał Ballasterosa swoim zaufaniem, mianował go w r. 1815 Ministrem woiennym, ale dla iego otwartości w krotce usunął mu swoie względy; postawił go na połowie żołdu i w 1816 r. posłał nawet na wygnanie do Waladolidy.

Jenerał Espozy Mina urodził się 1783 r. we wsi Nawarry i iest synem rolnika. Wnuk iego, który słuchał nauk w Logrono utworzył w r. 1808 korpus ochotników, nad którym Espozy Mina obiął dowództwo gdy wnuk iego dostał się w niewolą. Tu w prowadzeniu urywkowey woyny rozwinął rzadkie Wodza talenta, i osobliwie w oyczystey prowincyi był naystrasznieyszym i niespracowanym nieprzyiacielem Francuzów. W r. 1813 mianowany został Jeneralem brygady, a w r. 1814, gdy Król odrzucił konstytucyią, stanął na czele niechętnych i chciał opanować Pampelonę; ale gdy mu się ten zamysł nie udał, uciekł do Francyi i znalazł opiekę. Nadaremnie ofiarował mu Bonaparte po powrocie z Elby znakomite mieysce w swem woysku. Przywiązany do oyczyzny Hiszpan niechciał nigdy iey nieprzyiacielowi służyć. Udał się do połudtiowey Francyi i dopiero po bitwie pod Waterloo do Paryża powrócił, gdzie bawił póki go nowe zdarzenia nazad do oyczyzny nie powołały.

— D. 12 —

Nadzwyczayna tuteysza gazeta z d. 10 b. m. zawiera pod napisem: " Urzędowy artykuł: „

1) Wyrok Królewski pod d. 9 zalecaiący Ministrowi sprawiedliwości, ażeby na mocy przez J. K. M. zaprzysiężoney konstytucyi za porozumieniem się z tymczasową juntą w całey Monarchii przystąpiono wedle przepisów rzeczoney konstytucyi do obrania Alkadów i władz konstytucyynych.

2) Wyrok drugi pod tymże dniem opiewa: Gdy w teraźnieyszym nadzwyczaynym czasie potrzebą iest, aby na czele konstytucyynych urządzeń znaydowały się osoby doświadczone, znaiące publiczne mniemanie, czynne i znane z przychylności do ludu, przeto za zniesieniem się z tymczasową juntą mianowałem Don M. Gajoso de Mendoza de Rubianes politycznym Naczelnikiem prowincyi Madryckiey.

3) Wyrok trzeci pod tymże dniem wyraża: Zważywszy, iż trybunał Jnkwizycyi nie zgadza się z ogłoszoną w r. 1812 przez Stany konstytucyią i z tegoż powodu przez same Stany uchwałą z d. 22 Lutego 1813 zniesiony został, przeto po długiem i dokładnem naradzeniu się i po wysłuchaniu tymczasowey junty rozkazałem, aby rzeczony trybunał w całey Monarchii był zniesiony i naywyższa iego rada rozwiązana, tudzież aby wszystkie osoby uwięzione za polityczne lub religiyne mniemania natychmiast były uwolnione, polecaiąc Biskupom dyecez do których rzeczone osoby należą, rozpoznanie przyczyny ich uwięzienia i stósownie do uchwały Stanów względem nich wyrokowania.

Dzisieysza gazeta Dworska zawiera daley następuiącą odezwę Królewską do narodu:

Hiszpanie! Gdy bohaterskiem waszem usiłowaniom powiodło się uwolnić mnie zniewoli, w którą mnie niesłychana zdrada wtrąciła, za wstąpieniem moim na ziemię oyczystą połączyły się wszystkich życzenia, których tylko widziałem i słyszałem, abym dawny kształt rządu przywrócił. Te życzenia były dostatecznemi do nakłonienia mnie do tego, zwłaszcza gdy w szlachetnym tym narodzie, który nieprzyiaciela zwyciężył, lękać się należało wewnętrznych niezgód. Wszelako nie uszło moiey baczności, że nagły postęp poleru ludu w Europie i rozszerzone powszechnie oświecenie w nayniższych nawet klassach ludzi, że związki pomiędzy różnemi kraiami świata i zaszłe w teraźnieyszych czasach zdarzenia, wzbudziły wyobrażenia i życzenia, których nasi przodkowie nie znali, dać musiały pochop do nowych i nagłych odmian. Gdy zastanawiałem się dokładnie i z troskliwością oycowskiego serca nad temi odmianami, doszło do mnie nalegaiące wasze życzenie, aby w r. 1812 w śród wrzawy woienney, waszych zwycięztw i oswobodzenia oyczyzny, które podziwienie świata na siebie ściągnęły, ogłoszona w Kadyxie konstytucyia była zaprowadzoną. Uczyniłem więc zadosyć temu życzeniu, i iako kochaiący oyciec uskuteczniłem to, co moie dzieci za swoie szczęście poczytywały. Zaprzysiągłem konstytucyią, do którey wzdychaliście i zawsze będę naymocnieyszą iey podporą. Do szybkiego zwołania Stanów poczyniłem już potrzebne rozporządzenia. Połączenie się z waszemi reprezentantami i przyłożenie się z niemi do wielkiego dzieła uszczęśliwiaiącego naród, będzie dla mnie naywiększem ukontentowaniem. — Hiszpanie! Chwała wasza iest iedyną ambicyią serca moiego; iedynèm życzeniem połączenia was zaspokoionych i szczęśliwych około moiego tronu. Ufaycie waszemu Królowi który z szczerością serca do was przemawia; głos iego iest skutkiem okoliczności, w iakich się znaydujecie, i wewnętrznych uczuciów, które wkłada na niego wysoki obowiązek, który Opatrzność na niego włożyła. Los wasz zależy naprzyszłość od was samych. Strzeżcie się, aby uroione szczęście nie pozbawiło was prawdziwego. Unikaycie przesadzonych namiętności, które często ludzi, którzy przez wspólne uczucia, religiią, obyczaie i mowę powinni bydź bracmi, czynią nieprzyiaciołmi. Odrzucaycie tayne podszepty i podstępne rady waszych przeciwników. Postępuymy wszyscy, ia będąc na waszem czele, otwarcie i w szczerości ducha drogą konstytucyyną! Daymy Europie przykład mądrości, porządku i umiarkowania w przykrey okoliczności, która w innych narodach stała się źródłem łez i nieszczęścia. Obyśmy imie Hiszpańskie przez ugruntowanie na wiele wieków naszego szczęścia i chwały podali razem na podziwienie i uświetnili. — W pałacu Madryckim d. 10 Marca 1820. (pod.) Ferdynand, (nie iak dawniey ia Król.)

D. 10 o godzinie 1 z południa z rozkazu Króla zgromadziła się osada Madrycka i gwardyie Królewskie w przechadzce Prado, dla zaprzysiężenia konstytucyi. Naprzod przeczytana została woysku konstytucyia, potem wykonało przepisaną w niey przysięgę. Nakoniec zwinęły się woyska w kolumny i przeciągnęły około NN. Króla, Królowey i Infantów, którzy

znaydowali się na głownym gatunku pałacu. Niezliczone tłumy ludu towarzyszyły woysku przy nieustaiących okrzykach: Niech żyie Król! Niech żyie konstytucyia! — D. 11 Jenerałowie i officerowie sztabowi w Madrycie udali się do Jenerała kapitana i wykonali przed nim powyższą przysięgę.

Pod dniem wczorayszym wydał Król wyrok, który opiewa: Ażeby stosownie do konstytucyynego porządku oddzielone były sprawy półwyspia (Hiszpanii) i zamorskich prowincyy (osad) przywróciłem za zniesieniem się z tymczasową juntą oba Ministerstwa, i pierwsze powierzyłem tymczasowe D. Joz. Garua de la Tore, a drugie Don Ant. Gonzales Salmon. — Pod tymże dniem oświadczył Król w wyroku do Ministra sprawiedliwości, że od 9 Lutego r. b. wszystkie rozrządzenia konstytucyi monarchiczney przez Stany w r. 1812 uchwaloney, prawną moc maią, a zwłaszcza tyczące się osobistey i druku wolności, a zatem cenzurowa junta z r. 1814 (*) tak dla Hiszpanii, iako i prowincyi zamorskich ma bydź w tych samych osobach przywrocona, które ią na owczas składady aż do dalszego rozrządzenia Stanów.

Tymczasowa junta wydała z swey strony d. 10 następuiącą odezwę: — " Obywatele! Druk iest znowu wolny. Ta wolność iest pierwszym środkiem, który J. K. M. za zgodą junty uznał za potrzebny do zaprowadzenia porządku konstytucyynego. Ogłaszaiąc wam junta przywrocenie tey tarczy obywatelskiey wolności, nie może nie odwołać się do waszego honoru i waszey sławy, abyście iey godnie i szlachetnie używali. Niechay wolność druku służy do rozszerzenia światła, ale nie do wywierania publiczney i prywatney zemsty. Daycie światu przykład umiarkowania w użyciu waszey wolności, iak iuż daliście porządku i mądrości przy odzyskaniu oney, i t. d.

Zaprowadzona teraz konstytucyia pod imieniem N. Króla Ferdynanda VII. podpisana była r. 1812 w Kadyxie przez 183 Hiszpańskich, Amerykańskich, Kanaryyskich i Filipińskich deputowanych.

Zapewniaią, iż gdy Król osobiście doniosł radzie Kastyliyskiey o przedsięwziętym swoim kroku, Prezez tey rady Xże Infandado, który nayprzeciwnieyszy był konstytucyi Stanów, rzekł: " N. Panie uratowałeś się przez zaprzysiężenie konstytucyi, ale my wszyscy zginęliśmy.,, Artykuł 172 stanowi bowiem, iż wszyscy przyczyniaiący się do obalenia konstytucyi, sądzonemi bydź maią iako zdraycy kraiu. Spodziewaią się iednak, iż zaprowadzenie konstytucyi nie pociągnie za sobą żadnych wstecznych kroków.

Jenerał Hr. Abisbal ma 3 braci 1) Pułkownika Odonnel, który w Ocana dowodził pułkiem Alexandra i pieniądze, które miał woysku Freyra zawieść, zatrzymał dla woyska powstańców; 2) Jenerała Odonnel, który postępował za Pułkownikiem Riego; 3) Józefa Odonnel, Wielkorządcę dawney Kastylii. — Woyska

(*) Cenzurowa junta nie iest właściwą cenzurą do podpisywania rękopismów i tamowania wolności druku, ale iedynie dozorczą polityczną władzą nad handlem Xięgarskim i wspieraiącą wolność druku. Składa się z niepodległych i uczonych mężów i mianowana iest przez Stany.

konstytucyionistów pozostaną póty pod bronią, póki nie zgromadzą się Stany i zupełne urządzenie nie nastąpi.

Jezuici, których w Hiszpanii do 1650 podaią, maią bydź do Włoch odesłanemi.

Członki małey rady Królewskiey, iako to Kapitan gwardyi Xże Alagon, Ramirez, Montenegro &c. po uciekali. Lud żądał iuż ich głów.

Od granic Hiszpańskich d 15 Marca.

W Barcellonie d. 10 b. m. Jenerał kapitan Castannos trzymaiąc w ręku konstytucyią wyszedł z tamteyszym Biskupem na ganek rządowego pałacu, ucałował ią, przycisnął do piersi i przy okrzykach niezliczonego ludu zaprzysiągł. Lud wyłamał zaraz drzwi do gmachu Inkwizycyi i wyciągnął z iego więzień żywe zwłoki na światło dzienne; Xiążki, papiery i pisma tego okrutnego sądu po ulicach porozrzucali. Pomiędzy więźniami poznano Brygadyera Castellar, który mianowany zaraz został Wielkorządcą, póki go siedzący ieszcze w twierdzy Montioni Jenerał porucznik Villa Campo niezluzuie. Castellar wydał czułą bardzo odezwę. Zresztą w pośród tey radości panował tam naywiększy porządek. (Gazeta Francyi wyraża iednak, iż Castannos uwięziony został.) — Vice-Król Ezpeleta ogłosił w Pampelonie konstytucyią. D. 11 kazał mu Mina, oświadczyć, iż w tym celu wniydzie z 2000 ludzi do twierdzy. Ezpeleta odpisał mu, że iuż konstytucyią ogłosił i zaprosił go na obiad, co Mina przyiął i bez przelewu krwi wszedł do miasta. — Arcybiskup Murcyi znayduie się na czele tamteyszego powstania. Lud uwolnił wszystkich więźniów Inkwizycyi, między któremi znaydował się od 2 lat siedzący Brygadyer Torijos. — Podług listów kupieckich konstytucyia ogłoszona iuż została w Sewilli, Kadyxie i Grenadzie. — Quiroga wszedł przy powszechnych okrzykach ludu do Kadyxu — Wysepka Leon w południowey częśc Hiszpanii leżąca, ma więc ten szczególnieyszy zaszczyt, iż z niey konstytucyyna rewolucyia rozszerzyła się po całey Hiszpanii. — Jenerał Elio obawiaiąc się zemsty ludu, uciekł, niewiadomo dokąd.

Od brzegów Menu d. 26 Marca.

Oczekiwany powrot do Frankfortu na 20 Marca Prezyduiącego Posła Seymowi związku Niemieckiego, Hr. Buol-Schauenstein, z Wiednia nie nastąpił, z powodu, że akta uzupełniaiące działalność Seymu dopiero d. 5 następnego miesiąca podpisane bydź maią. Seym iednak rozpocznie d. 10 Kwietnia swoie posiedzenia.

Autor peryiodycznego pisma w Frankforcie Zeitschwinge został d. 24 niespodziewanie uwięziony i nie można dotąd wiedzieć przyczyny.

D. 21 umarł w Birnstein Xże Karol Isenburg w 54 roku życia.

Professorowie Snell i Sartorius zawsze ieszcze są badanemi. W Wiesbaden Assystent medycyny Lehning, brat Aptekarza, który targnął się na życie Prezesa rządowego Ibell, ciągle ieszcze w więzieniu zostaie. W Giessen Patron, Doktor Schulz, iest uwięziony i badany.

Sand, zaboyca Kotzebue, znayduie się w iednakowym stanie. Sławny niegdy Niemiecki Pisarz Winkelman zginął także od zaboyczey ręki, ale nie Niemieckiey tylko Włoskiego rozboynika.—Przyiaciele Kotzebuego ogłoszą drukiem pozostałe po nim pisma na korzyść iego wdowy.

DODATEK DO N^ro 29. GAZETY KRAKOWSKIEY

KRAKOWA DNIA 9 KWIETNIA 1820 ROKU W NIEDZIELĘ

Z Londynu d. 21 *Marca.*

Wiadomość o zaszłey w Hiszpanii rewolucyi sprawiła tu nadzwyczayne wrażenie i radość, ponieważ sądzą, iż Hiszpania przez nią z dotychczasowego poniżenia do nowey wzniesie się świetności. Wiadomo, iż Król długo wzbraniał się przyiąć konstytucyi Stanów r. 1812, którą teraz zaprzysiągł. Na wiadomość o zaszłey tey rewolucyi wysłano ztąd nadzwyczaynego gabinetowego gońca z pismami do Lizbony. Przez konstytucyią Stanów, wyraża gazeta Times, nieograniczona dotąd władza Króla Hiszpańskiego stała się ograniczoną.

Monarcha nasz bawi ciągle w Brighton i przychodzi do zdrowia. D. 23 ziechać ma na kilka dni do Londynu.

Kommissyia do sądzenia spiskowych przeciw Ministrom iest iuż wyznaczona.

Sprawa Hunta ciągnie się bez przerwy od d. 16 w Jork i gazety nasze zapełnione są zeznaniami świadków. D. 29 nastąpić ma wyrok; lecz dotąd żadnego świadka z iego strony nie słuchano. Gdy przez Leeds przeieżdżał wyyść miało przeciw niemu o kilka mil do 30,000 ludzi z pochodniami; przyięto go i prowadzono w tryumfie. Hunt sam bada świadków, zadaie im różne pytania dla ich zmieszania, co okazuie, iż zna bardzo dobrze prawnictwo. Zaraz od rana zapchana iest izba sądowa słuchaczami; nayznakomitsi mężowie i Damy z miasta i okolic cisną się, aby byli świadkami pamiętney tey sprawy, którey ukończenie z niecierpliwością iest oczekiwane.

Zaburzenia w Szkocyi nie są ieszcze uspokoione. W Paisley przy Glasgowie napadł lud na 50 ochotników powracaiących z ćwiczeń, zelżył ich słowy, potłukł kamieniami i błotem. Z wielką trudnością udało się ochotnikom pochwycić 5 z tey kupy i uprowadzić.

Rozchodzi się pogłoska, iż Rząd postanowił, że ieżeli nie ustaną gwałtowności w Jrlandyi, tedy w środku hrabstwa Clare założony zostanie obóz woyskowy. Jenerał Paget mieć będzie główną swoią kwaterę w Athelone, a Jenerał Ely w Longhrea, gdzie także stać będzie Major Arcy z konnemi policyianami. Zdrożno-

śei Ribbonmenów niestety bynaymniey się nie zmnieyszaią, chociaż schwytanych karzą długiem więzieniem, wygnaniem z kraiu i śmiercią.

Do czynionych tu rachub należy, iż w dawnieyszych czasach wypotrzebowano w Anglii rocznie do 70 mill funtów kawy, a w r. 1819 nie wypotrzebowano iey iak 40 millionów funtów.

Okręt Spartan o 46 działach płynie do Lizbony, dla przewiezienia ztamtąd Feldm. Lorda Beresford do Rio-Janeiro. — Mówią, iż w Lizbonie znayduie się tak zwane Ferdynanda stronnictwo, złożone z znakomitych osób przychylnych Królowi Hiszpańskiemu.

Z Nowegoiorku mamy listy do 20 Lutego, podług których Rząd zdaie się przed się brać środki do obięcia Floridów. Kongress nie roztrzygnął ieszcze pytania względem przyięcia prowincyi Missoury iako stanu do ligi.

Podług listów z Buenos-Ayres pod d. 6 Grudnia Lord Cochrane uderzył po dwa razy d. 1 i 3 Października nadaremnie na Hiszpańskie okręty w porcie Callao, i zabierał się do trzeciego uderzenia. Woienne okręty S Elmo i Prueba, które ostatnią razą z Kadyxu wyszły, zawinąć miały do Valdivia.

Z Paryża d. 22 Marca.

Monitor zawiera następuiący urzędowy artykuł: —— Gdy N. Król Hiszpański wyrokiem swoim z d. 8 Marca pozwolił wszystkim Hiszpanom, którzy dla politycznych mniemań oddalili się z kraiu, powrócić do oyczyzny, przeto Xże Fernan Nunez, Ambassador N. Króla Hiszpańskiego przy N. Królu Francuzkim, ma honor uwiadomić wszystkich tym wyrokiem obiętych i we Francyi znayduiących się Hiszpanów, iż ma rozkaz wydania im potrzebnych paszportów. Proszeni zatem są, aby albo do iego kancelaryi w Paryżu, albo do Konsulów Hiszpańskich po miastach Francuzkich zgłaszali się o rzeczone paszporty. —— Tenże Ambassador dał d. 20 dla znakomitszych bawiących w Paryżu wychodniów Hiszpańskich wielki obiad.

Xiądz Pradt oznaymił w dziennikach tuteyszych, iż oddawna przewidział zaszłe teraz w Hiszpanii zdarzenia, i czyni wiele innych przepowiedzeń. Pismo, w którem na końcu są umieszczone, nosi tytuł: *le Catechisme, à l'usage des Français sur les affaires de leurs pays*, z dewizą: *Magnus ab integro, saeculorum nascitur ordo.*

Dziennik Quotidienne umieścił list, w którym liberalność niektórych osób przedziwnie iest odmalowana, i kończy się temi słowy: "Jeżeli rewolucyia nastąpi, pamiętay o mnie, aby nie były wszystkie urzędy zaięte nim do stolicy przybędę. Jeżeli rzeczpospolita nastanie, pośpiesz do L. który przyrzekł mi prokunsulowstwo w moim departamencie. Jeżeli zaś tron Cesarski przywrócony zostanie, staray się iak nayprędzey widzieć z C. który dał mi słowo, iż otrzymam klucz szambelański.„

Uważaią, iż od zmiany Ministrów Poseł Angielski P. Stuart rzadko bywa u teraźnieyszego Prezesa rady Ministrów. Tenże Poseł złożył wczoray Królowi nowy list wierzytelny.

P. Bastereche doniósł niedawno izbie Deputowanych o nieszczęśliwem zdarzeniu pewnego Dyrektora poczty, który

miał wezwyczaiu odpowiadać na wszystko: "Wiedziałem iuż,,. Na doniesienie mu przez przeieżdżaiącego o zabiciu Xcia Berry, powtórzył ulubiony swoy wyraz, został uwięziony i do Paryża przywieziony, którego iako wspólnika Louvela teraz badaią.

P. Bertrand, oyciec Jenerała znayduiącego się na wyspie S. Heleny umarł w Chateauroux w 75 roku życia, zostawił wdowę, dwoch synów i znaczny maiątek.

— D. 25. —

Monitor zaprzecza pogłoskom o zachodzących zaburzeniach w Portugalii, które, wyraża, niepochodzą z innego źródła iak tylko z ciągłey niechęci przeciw prawem Rządom.

Na posiedzeniu izby Parów d. 20 Margr. Garnier zdał sprawę w imieniu kommissyi o ustawie przeciw osobistey wolności i radził iey przyięcie. Do mowienia za i przeciw tey ustawie zapisały się członki. Do mowienia przeciw niey zapisali się Marszałkowie Jourdan i Eckmühl, HH. Segur, Cornudet, Becker, Daru i Belliard, Xiążęta Praslin i Broglio. Naradzenie nad nią naznaczono na 23. Gdy dnia tego zgromadziła się izba, przyłączyli się ieszcze do mowców przeciw ustawie PP. Boissy d'Anglas i Chateaubriand. Rozpoczęło się naradzenie. Przeciw ustawie mowili Marsz. Jourdan, HH. Lemercier, Segur i Valence, a HH. Deseze i St. Roman za nią. Na posiedzeniu d. 24 ciągnęło się daley naradzenie i większością 79 przeciw 77 głosom postanowiono niezakończać ieszcze naradzenia. Minister Simeon, miał długą mowę za ustawą. Dway członki, którzy się za ustawą zapisali, mowili przeciw niey. Wszystkie mowy nakazano drukować.

Na posiedzeniu izby Deputowanych d. 21 rozpoczęło się naradzenie względem ustawy ograniczaiącey wolność druku dzienników. Naypierwszy z mowców Lainé de Villevesque mówił żywo przeciw ustawie, drugi Hr. de la Bourdonaie, trzeci P. Chauvelin, czwarty Castelbaiac, a piąty, P. Dauna. Gdy Prezes wezwał do mówienia człónki, które się za ustawą zapisały, a tych nie było, żądała część iż by przystąpienia do głosowania, czemu opierał się żywo P. Chauvelin i naradzanie daley odłożone zostało.— Na posiedzeniu d. 22 mówił naypierwey przeciw ustawie P. Manuele. Po nim zabrał głos Podsekretarz wydziału sprawiedliwości Hr. Portalis, i utrzymywał, iż proponowana ustawa nie iest żadną bronią w ręku Ministrów, ale tylko tarczą przeciw woynie piórowey. Na posiedzeniach d. 23 i 24 ciągnęły się daley mowy za i przeciw ustawie. Na końcu ostatniego posiedzenia oświadczono zresztą spory za ukończone, a dziś nastąpi głosowanie względem przyięcia lub odrzucenia ustawy.

Municypalność Wersalska postanowiła wystawić Xciu Berry pomnik.

D. 23 stawiono przed Louvelem świadków, którzy przeciw niemu świadczą. Zwolniał on znacznie w swoim uporze i wkrótce bydź ma publicznie sądzony.

Mięszkaniec St. Venant, który poważył się wyrzec z powodu zabóystwa Xcia Berry: "Dobrze mu się stało, zasłużył na to!,, został d. 4 b. m. przez sąd w Bethune na więzienie, zapłacenia 1000 Fr. i kosztów prawnych skazany.

Z Włoch d. 8 Marca.

Wielu znakomitych podróżnych z Lewantu ziechało się teraz w Rzymie, a mianowicie Hr. Forbin Francus, iadący

tam znowu dla zwiedzenia brzegów Barbaryyskich, i PP. Banks i Barry, Anglicy, powracaiący z Abissenii, wyższego Egiptu i Syryi. P. Banks znalazł między innemi ważny napis na starożytnym ratuszu jednego z miast Azyiatyckich z czasów poźnieyszych Cesarzów Rzymskich, zawieraiący taryfę czyli naywyższą cenę wszystkich potrzeb i usług w państwie Rzymskiem, zacząwszy od oliwy i zboża, aż do dziennego naymu konia, zapłaty golarza i nagrody dozorcy za okazanie osobliwości. — Galerowi więźnie w Civitavechia, których iest do 1500, o mało pod przewodnictwem muraża nie wyłamali muru więzienia; pracowali co noc, a rumowisko chowali w obszerne swoie spodnie, i mało im iuż do uwolnienia się zostawało, gdy ieden z nich dla zapewnienia sobie wolności ich wydał.

Do Redaktora Pszczółki Krakowskiey.

Zamiast odpowiedzi na krytykę iego, z którey pomimo chęci i życzenia autor *Anarchii Domowey* nic nauczyć się nie mogł, przesela mu Baykę dla rozerwania myśli. Wiadomo bowiem Redaktorowi *Pszczółki* bydź musi, ieżeli kiedy czytał życie Rasyna, iż gdy Fedra iego pokazała się na świat, ów tryumf poezyi Francuzkiey, nieprzyiaciele iego chcieli zgubić i tę wyborną sztukę zhańbić, pedsunęli Publiczności edycyią z zfałszowaniem scen i wierszów, co tak Rasyna rozgniewało, że chciał do Kartuzów wstąpić. Autor Anonim *Anarchii Domowey* iednak tego nie uczyni, nie gniewa się o krytykę i sam powiada, że sztuka iego na to nie zasługuie. Nieskończenie się cieszy, że tylko Redaktorowi *Pszczółki* niepobała się, ale spodziewa się, że i ta Bayka podobać mu się nie będzie.

BAYKA

SIERSZEN czyli FAŁSZYWA PSZCZOŁKA.

Sierszeń, chciał był mądrym zostać
Przybrawszy się w Pszczółki postać;
Niemaiąc żądła, zdatnego do miodu,
Chwycił się próżniakom, znanego sposobu,
 Z Cudzych ulów, miód czysty zabierał,
 Cudzą się pracą zdobił, żywił i wspierał:
 A w cudzym miodzie, to znaydował złego,
 Że ten niebył, miodem iego,
Żył z pracy drugich, iednak to stworzenie
 Kąsał, iak zwykłe: kąsaią Sierszenie.
Prawdziwe Pszczoły, poznawszy te zdradę
 Ułożyły z sobą radę:
  Prosić Jowisza, by go w Paiąka przemienił
  Dobry Jowisz, ich prośbie zadosyć uczynił
Odtąd fałszywa Pszczółka, w paiąka zmieniona
Z pięknych Kwiatów, co wydaią miody,
Sama truciznę, zbierać iest zmuszona,
Prawdziwym Pszczołom, iuż nie robi szkody.
 Na taką karę są skazani tacy,
 Co chcą udawać mądrych, Próżniacy.

TEATR NARODOWY.

W przyszły Czwartek to iest dnia 13 Kwietnia 1820 Na Benefis *Edwarda Burdzińskiego* dane będzie wielkie Czarodzieyskie Melodrame w 4 Aktach napisane pod tytułem: PAŁAC LUCYPERA.
